

A képzés küldetése, vezérképe, célja

A képzés küldetésének tekinti, hogy a Waldorf-iskolákban megérdemelt rangra emelje az akaratú erők ápolását a kézzel végzett munka által, és az elveszni látszó praktikus intelligenciát megőrizze.

A korjelenségekre adott válaszként módszertani eszközöket kíván adni a pedagógusoknak, hogyan vezessék az alkotás öröméhez, a létrehozott tárgy szépségéhez, hasznosságához a fejlődő gyermeket, hogy a két kezükkel végzett, életkoruknak megfelelő kihívás legyőzése által az élethez bátorságot, erőt érezzenek.

Elkötelezett abban, hogy a résztvevők a lelki erőforrások ápolásában saját tapasztalatokat szerezve a Waldorf-iskolai közösségben ezt a területet ápolni legyenek képesek.

A képzés célja, hogy a Waldorf-iskolák számára olyan kézimunka tanárokat képezzen, akik képesek az önálló Waldorf – pedagógiai gyakorlatra, és vállalják az ezzel járó felelősséget.

Ismeretekre, attitűdök, képességterületek

Ismeretek

Bevezetés a pedagógiai antropológiába:

Az antropozófiai megközelítésű ember- és világkép, a gyermekfejlődés,
a serdülőkor sajátosságai

Szövegtanulmányozások

A Waldorf-pedagógia egészséggel összefüggő konzekvenciái a kutatások
fényében.

Metodikai-didaktikai és tantervi ismeretek

Technikai, technológiai tudások

Módszertani képességek

Rudolf Steiner: A praktikus gondolkodás kialakítása

A figyelem iskolázása

Pedagógiai esettanulmányok feldolgozása

Életkori és egyéni sajátosságoknak megfelelő módszertani eljárásokra való
képesség

Eszközök az egészséges tanulási környezet kialakítására

Az egyes évfolyamok fő technikáinak elsajátítása

Művészeti területeken gyakorlat szerzése

A tanult kézimunka technikák készségszintű tudása

Szociális képességek

Együttműködés a közösségben, a közös feladatokban felelősségvállalás, a mandátum rendszer tanulására való nyitottság.

Az egyéni és a közösségi igények egyensúlyának a tanulása, aktivitás és autonómia

A kommunikáció jelentőségének tudatosítása

A konfliktusok kezelése, megoldási módok keresése

Személyes/Én képességek,

Igény az önfejlesztésre, kutatásra, művészi fejlődésre

Igény a reflektív gondolkodás fejlesztésére

Bátorság a kezdeményezőképességre

A lelkesedés és az erőforrások ápolása

A képzés módszertani jellemzői

A képzés éves ritmusban tervezett, nyílt végű képzés.

A módszertant az életkorokkal összefüggésben ismerik meg a hallgatók.

A képzés gyakorlat orientált, a résztvevők aktív részvételére épít.

Épít a felnőttképzés sajátosságaira, az életből való tanulásra.

A visszajelzésekre hallgatói jogként tekint.

A jelenség központú pedagógiai kutatásra törekszik ösztönözni.

Az önismeret fejlesztésében fontos szerepet tulajdonít a művészeteknek.

A csoportos és egyéni fókuszált beszélgetések gyakorlásával segíti a figyelem iskolázását

Az oktatók a célokkal összhangban szabad módszertani eljárásokat alkalmaznak.

A hallgatókat mentorok kísérik.

A képzés tantárgycsoportjai és témái:

Pedagógiai antropológia I.	A Waldorf-pedagógia alapjai Az emberi fejlődés alapvető kérdései Az emberi tudat fejlődése Az ember életrajza
Pedagógiai antropológia II.	A gyermek megismerésének megközelítési módjai, lehetséges szempontjai Szalutogenezis és a steineri pedagógia
Pedagógiai antropológia III.	Gyermekegbeszélések Korjelenségek és a szociális élet kérdései Szociáleuritmia
A tanár önismereti fejlődése	Képzőművészet Kórus Reflektív gyakorlatok
Tanítás, tanulás Módszertani szempontok, eljárások I.	A gyermek fejlődése szellemtudományos megközelítésből A gyermek fejlődése Tantervismeret Módszertani eljárások 1-5.évfolyam
Tanítás, tanulás Módszertani szempontok, eljárások II.	A gyermek fejlődése Tantervismeret Módszertani eljárások 6-10.évfolyam
Tanítás, tanulás Módszertani szempontok, eljárások III.	A gyermek fejlődése Tantervismeret Módszertani eljárások 11-12.évfolyam Projekt munkák (1-12. évfolyamon) Az eltérő fejlődés felismerése, a fejlődés segítése a kézimunka órákon

	Differenciálás, tehetséggondozás Tanórán kívüli nevelés lehetőségei
A kézimunka tanításának szakmódszertana I.	A kézimunka tanítás rövid története, helye a mai pedagógiai környezetben A kézimunka órák általános felépítése A kötés bevezetése, a kötés tanítása 1-2. évfolyamon A horgolás bevezetése, tanítása 2-3. évfolyamon A hímzés és a tervező munka bevezetése a 3-4. évfolyamon Az öt tűvel való kötés bevezetése és tanítása az 5. évfolyamon Festés, rajz
A kézimunka tanításának szakmódszertana II.	A babavarrás bevezetése és tanítása a 6. évfolyamon A cipőkészítés bevezetése és tanítása a 7. évfolyamon A gépi varrás bevezetése és tanítása a 8. évfolyamon A szabás-varrás bevezetése és tanítása a 9. évfolyamon A fonás, szövés tanítása a 10. évfolyamon Plasztika
A kézimunka tanításának szakmódszertana III.	Márványozás, könyvkötés tanítása Osztály szintű projekt munka tervezése, kivitelezése, értékelése Iskolai közösség szintű projekt munka tervezése, kivitelezése, értékelése

	A tágabb iskolai környezettel való munka tervezése, kivitelezése, értékelése
Műhelyfoglalkozások I.	Nemezelés, fonalfestés kártolás, fonás Ujj-játékok, fonaljátékok Körmöcskésés Fonások Kötés Horgolás Hímzés
Műhelyfoglalkozások II.	Babavarrás Textilcipő készítése Használati tárgyak készítése gépi varrással Ruhadarab varrása Fonalkészítés, szövés
Műhelyfoglalkozások III.	Márványozás, könyvkötés Mellékmunkák Mellékmunkák Mellékmunkák Mellékmunkák Egyéni művészeti projekt

A képzés során nyújtott teljesítmény ellenőrzésének, értékelésének módjai

A hallgatókat a mentortanárok kísérik, és folyamatosan értékelik a leadott munkáikat minden képzési hétvégén a mentor órákon.

Az éves munkafolyamat értékelése minden év májusában történik, amikor a tanévet lezárják. Egyéni élethelyzetek esetében kérvényezni lehet, hogy az adott tanévet augusztus 20-ig zárhassák le.

Az 1. tanév sikeres zárásának feltétele:

- egy szabadon választott pedagógiai antropológiai téma feldolgozása (esszé-dolgozat)
- az egyes tematikai egységekhez tartozó munkadarabok elkészítése, kiállítása
- a portfólió folyamatos vezetése

A 2. tanév sikeres zárásának feltétele:

- Gyermekmegfigyelés készítése és bemutatása
- az egyes tematikai egységekhez tartozó munkadarabok elkészítése, kiállítása
- a portfólió folyamatos vezetése
- a szakdolgozat vázlatának elkészítése

A 3. tanév sikeres zárásának feltétele:

- a portfólió elkészítése
- a szakdolgozat elkészítése és bemutatása
- az egyes tematikai egységekhez tartozó munkadarabok elkészítése, kiállítása
- egyéni művészeti projekt kiállítása
- a hospitálás teljesítése
- sikeres próbatanítás

Feladatok, célok, értékelési módok, szempontok:

Portfólió

A portfólió tanulási (képzési) portfólió, amely a mentor és a hallgató együttműködésére építő, aktív folyamat. A rendszeres tanári visszajelzés segíti a

tanulás sikeréért való egyre fokozottabb felelősségvállalást, és támogatja a hallgató önálló tanulását.

A portfóliónak tartalmaznia kell:

- a képzés során elvégzett feladatok dokumentációját
- az egyes évfolyamokról szerzett pedagógiai, metodikai ismereteket lényegre törően, az életkorhoz kapcsolódó főmunkával összefüggésben megfogalmazva
- a hospitálásról készített feljegyzéseket
- a próbatanításra készített tervezetet
- az év zárására készített önértékeléseket
- tudás- és kelléktárat: kit mivel lehet keresni, mit hol lehet beszerezni
- az egyes témakörökben végzett önálló kutatásokat

A portfólió összeállításának módját a hallgatók szabadon választhatják meg, de törekedniük kell az esztétikailag igényes kivitelezésre.

A portfóliót az 1. és 2. évben az utolsó mentor órán be kell mutatni a mentornak.

A 3. éven a leadás határideje a márciusi képzési hétvége.

A portfólió értékelésének szempontjai:

A feladat megértése, megfelelése

A szerkezet átgondoltsága, áttekinthetősége

Az önreflexiók minősége (Mennyire tükrözik azt, hogy ismeri a saját erősségeit és gyengeségeit, hogyan viszonyul ezekhez?)

Tartalom (A tanulási folyamat elemeinek megléte, minden elem releváns összefüggésben van-e az egészszel, világosak-e a kapcsolódási pontok.)

Nyelvi megformáltság

Kreativitás megjelenése

Formai rendezettség, esztétikum

A dokumentumok hitelessége

Szakdolgozat

A hallgatók tanulmányaik lezárásaként egy kézimunka tanítással kapcsolatos pedagógiai szakdolgozatot készítenek, és azt bemutatják. Cél, hogy a képzés során elsajátított ismeretek és megszerzett tapasztalatok alapján egyéni kérdéseket, problémákat vessenek fel a hallgatók, és önállóan keressék ezekre a lehetséges válaszokat, megoldási utakat.

A szakdolgozat értékelésének szempontjai:

A téma megfelelése a feladatnak

A felvetett kérdés, probléma ismertetése, elemzése, összefüggések megfogalmazása

A választott módszer bemutatása, megfelelése

Eredetiség

Szakirodalmi háttér feltárása és bemutatása, szakszerűsége

Az elemzésbe bevont dokumentumok, források

Formai megfelelés

Kiállítás

Az egyes tematikai egységekhez tartozó munkadarabok elkészítése kiállítása

A hallgatók az egyes osztályfokoknak megfelelő főmunkákat készítik. A készségszintű elsajátításhoz minden munkarabból többet is elkészítenek, és ezeket minden év végén kiállítják. A kiállításokat a mentorral és a csoporttársakkal közösen szóban értékelik, és erről jegyzőkönyvet készít a mentorcsoport a mentor vezetésével. Célja, hogy a kézimunka értékelésében jártasságot szerezzenek a hallgatók, és felismerjék, miben kell fejlődniük, miben tudnak egymásnak az erősségeikkel segíteni.

Az elkészített munkadarabok értékelésének szempontjai:

A feladat teljesítése

Az adott technika kivitelezésének szintje

Esztétikai megformáltság

A tartalom és a forma megfelelése

Egyéni művészeti projekt

A képzés zárásaként a hallgatók egy szabadon választott kézimunka technikával művészi munkát készítenek, és azt a képzés zárókiállításán bemutatják. A cél a kreatív erők ébresztése, ápolása, új utak keresése a művészi gyakorlás által.

Az értékelés szempontjai:

A feladatnak való megfelelés

A kreativitás

A művészi igényesség

A munka szóbeli bemutatásának minősége

Hospitálás, próbatanítás

A hallgatóknak az 1-3. év alatt összesen 18 órát kell hospitálniuk és a 3. tanévben 3 órát kell tanítaniuk. Cél, hogy az elméleti ismereteiket összevegyék a gyakorlati tapasztalataikkal, megfigyeléseket legyenek képesek tenni. A próbatanítást a már Waldorf-iskolában dolgozó kézimunka tanárok a saját munkahelyükön bemutató tanítás keretében végezhetik, amelyre a csoporttársakat is meghívhatják. A saját gyakorlatot még nem folytató hallgatók egy végzett Waldorf kézimunka szaktanár mellett hospitálnak, majd ott teljesítik a próbatanításukat, amelyet a képzésen tanító tanár értékel szóban és írásban.

Az értékelés szempontjai:

A Waldorf-pedagógia alapvető módszertanának megjelenése az órán

Az órai célok egyértelműsége

A céloknak megfelelő tartalom, szerkezet, ritmus

A kommunikáció minősége

Az anyag- és eszközhasználat szintje, minősége

A visszatekintés szakmai minősége

Záróbeszélgetés

A hallgatók a képzésük zárásaként záróbeszélgetésen vesznek részt. A záróbeszélgetésen a TK részéről a mentor és az állandó tanárok közül 1-2 fő vesz részt. A záróbeszélgetésre bocsátás feltétele a 3. év zárása, és a jelenléti követelményeknek való megfelelés, ami a képzés jelenléti összes óraszámának a 80 %-a. A beszélgetés célja, hogy a résztvevők kölcsönösen visszatekintsenek a képzési folyamatra, realisan határozzák meg a további fejlődés útját, céljait, és azt is, milyen eszközök állnak rendelkezésre ehhez. A visszatekintés során a minőségbiztosítás egy lehetséges módjáról is tapasztalatot szereznek a hallgatók, mivel a beszélgetésre az Utam eljárás visszatekintésekre vonatkozó eljárása az irányadó. A beszélgetésre való felkészítést egy Utam eljárásban tapasztalt szakember és a mentor készíti elő a mentor órán.

A visszatekintés lépései:

1. A képzés kiinduló helyzete
2. A szándékok megfogalmazása

3. A cselekvés előkészítése, tervezés
4. A tényleges végrehajtás, cselekvés
5. A közösség tagjaira gyakorolt hatás
6. Kapcsolat a feladatkitűzéssel és szándékokkal
7. Következmények, felismerése

Az egyes tantárgycsoportokhoz tartozó feladatok, a teljesítés feltétele, az értékelés módja

Pedagógiai antropológia I.	Esszé dolgozat egy választott témában	A tanult ismeretek egy kérdéskör köré logikusan rendezettek, önállóan struktúráltak, A megfogalmazott gondolatok nyelvileg megformáltak.	A tutor szóban vagy írásban értékeli a leadást követő hónapban
	Szövegtanulmányozás	A jelenlét minősége, a párbeszédre való nyitottság, a hallgatni, gondolkodni, beszélni egyensúlya. A kongruencia	A hallgató önértékelése és a szövegtanulmányozás vezetőjének értékelése az adott év utolsó óráján.
Pedagógiai antropológia II.	Gyermekmegfigyelés és leírás	A tanult lehetséges szempontok figyelembe vétele A képalkotás minősége A koncentrált előadásmód	A mentor és a csoport értékeli a bemutatás után szóban
	Szövegtanulmányozás	A jelenlét minősége, a párbeszédre való nyitottság, a hallgatni, gondolkodni, beszélni egyensúlya. A kongruencia	A hallgató önértékelése és a szövegtanulmányozás vezetőjének értékelése az adott év utolsó óráján.
Pedagógiai antropológia III.	Szövegtanulmányozás	A jelenlét minősége, a párbeszédre való nyitottság, a hallgatni, gondolkodni, beszélni egyensúlya. A kongruencia	A hallgató önértékelése és a szövegtanulmányozás vezetőjének értékelése az adott év utolsó óráján.
A tanár önismereti fejlődése	Részvétel Id.: Portfólió Záróbeszélgetés	Együttműködő részvétel, koncentrált jelenlét A visszatekintések elkészítése	Id.: Portfólió Záróbeszélgetés
Tanítás, tanulás Módszertani szempontok, eljárások I.-II.-III.	Id: Portfólió	Id.: Portfólió	Id.: Portfólió
A kézimunka	Id: Portfólió	Id.: Portfólió	Id.: Portfólió

tanításának szakmódszertana I.-II.- III.			
Műhelyfoglalkozások I.-II.-III.	ld. Kiállítás	ld. Kiállítás	ld. Kiállítás

Minőséggyondozás

A képzés oktatói minden képzési hétvégén visszatekintenek az aktuális munkafolyamatokra, foglalkozásokra a hallgatókkal együtt, és külön is, így hónapról hónapra tudják a tapasztalatok alapján fejleszteni a képzést.

A képzés befejezésekor a hallgatók záróbeszélgetésen vesznek részt (részletesen ld.: Záróbeszélgetés) és anonim kérdőívet töltenek ki, amelyet a TK feldolgoz.

A képzésen oktató tanárok együtt készülnek a foglalkozásokra, egymás óráit rendszeresen látogatják, és a konferenciákon megbeszélik a tapasztalatokat felnőttképzési fókusszal.

A mentorálás során az egyéni utak kíséréséből sokat fejlődnek a mentorok is. Az egyéni kísérések és év végi visszajelzések alapján a hallgatóknak lehetőségük van felismerni, hogy valóban az iskola-e az a terület, ahol a kézimunkát tanítani szeretnék. Ez a felismerés segíti az iskolákban folyó pedagógiai munka minőségét is.